

10. Про Національну програму інформатизації : Закон України прийнятий 4 лют. 1998 р. № 74/98-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1998. – № 27/28. – С. 482-493.

Ірина Крупицька

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ ЕЙДЕТИКИ

На сучасному етапі розвитку дошкільної освіти в Україні простежується тенденція до виховання гармонійно розвиненої особистості дитини, яка прагне отримати нові знання і має здатність їх опанувати та активно використовувати. Дитина дошкільного віку перебуває у світі безмежного потоку інформації, і тому перед педагогом постає проблема – як допомогти їй краще засвоїти програмовий матеріал, щоб не перевтомити дитину, як пробудити інтерес до самого процесу здобуття знань, як посилити увагу та покращити пам'ять малюка? Знайти відповіді на ці та багато інших питань допомагає інноваційна технологія – ейдетика. Застосування ейдетичних прийомів та методів покращує уміння дитини запам'ятовувати, відтворювати та активно використовувати отримані знання. Крім того, у процесі виконання завдань ейдотехніки дитина вчиться долати труднощі, виникає позитивне самосприйняття, розвиваються пізнавальні здібності.

Процес формування логіко-математичної компетенції дошкільника передбачає розвиток розумових операцій, покращення сприйняття, формування наочно-образного, словесно-логічного мислення, мовленнєвих здібностей, вміння логічно та послідовно висловлювати думки. Проблемою застосування ейдетики у роботі з розвитку математичних уявлень займалися І. Матюгін, І. Рибнікова, Т. Слоненко, Є. Антошук та інші [2; 4].

Мета статті полягає у тому, щоб висвітлити особливості застосування методів та прийомів ейдетики у процесі формування логіко-математичних уявлень дитини дошкільного віку у сучасних ДНЗ м. Полтави.

На сучасному етапі ейдетизм розглядається як різновид образної пам'яті, що виражається в збереженні яскравих, наочних образів предметів і явищ, коли вони безпосередньо не сприймаються органами чуття [4, с. 7]. Методи ейдетики ґрунтуються на образному мисленні дитини. Ейдетика налічує 30 методик і технік, в їх основі використання різних графічних образів, словесних тестів та ін. Розробками питань ейдетики займалися такі науковці, як Е. Йенш, П. Блонський, Л. Виготський, П. Загоровський, Л. Айзенварг, А. Лурія, С. Рубінштейн, І. Страхов, Б. Теплов, Г. Фейман [1].

Ейдетика розглядає навчання як творчий та вільний процес, який відбувається під час ігор – провідного виду діяльності дитини дошкільного віку. Дана технологія активно використовується педагогами у процесі формування логіко-математичної компетенції дитини дошкільного віку.

Ефективним є використання технологій ейдетики з дітьми дошкільного віку у Полтавському дошкільному навчальному закладі №78 «Пізнайко». Вихова-

телі груп працюють за методикою І. Матюгіна, яка має на меті розвинути у дітей здатність асоціативно мислити, її застосування сприяє пізнавальному розвитку дошкільника. Готуючись до занять, педагоги ретельно підбирають різноманітні методи ейдетики, за допомогою яких відбувається ґрунтовне засвоєння математичних уявлень та знань. Наприклад, з дітьми старшого дошкільного віку при вивченні геометричних фігур та засвоєнні їх властивостей використовуються такі методи, як асоціативне «оживлення», метод вільних асоціацій, «трансформація».

Метод «Оживлення» добре розвиває фантазію та образне мислення. Відбувається «оживлення» того, що запам'ятовується, за допомогою картинок, слів, образів-символів геометричних фігур [3]. Ігри за вільними асоціаціями пов'язані з предметними образами. Побудова предметних образів дошкільниками відбувається з допомогою дорослого, оскільки у дітей ще недостатньо сформовані уявлення про навколишній світ, замало життєвого досвіду, щоб будувати асоціативні зв'язки самостійно [7]. Метод «Трансформація» застосовується в тому випадку, коли необхідно трансформувати заданий образ: чорно-білий перетворити на кольоровий, плоский — на об'ємний, маленький — на великий [3]. Метод «Трансформація» передбачає перетворення одного об'єкта на інший, надання йому нових функцій. Також використовується метод тактильних асоціацій, проводяться ігри на зразок «Впізнай фігуру», «Розкажи, що знайшов», під час яких діти запам'ятовують геометричні фігури та вчать розпізнавати форму предметів.

У процесі виконання таких вправ у дітей спостерігається цікавість до матеріалу, бажання активно взаємодіяти з вихователем. Вихованцям груп садка легко дається процес оволодіння математичними знаннями саме завдяки використанню методів ейдетики на заняттях.

Ейдетичний прийом створення образу-символу допомагає краще засвоїти поняття «цифра». Вихователі Спеціалізованого навчально-виховного комплексу №86 м. Полтави у роботі з формування уявлень про дане поняття дають дітям знання, використовуючи технологію символізації навчального матеріалу, яка допомагає дитині оволодівати інформацією. Цифра може бути схожою на певний предмет із простору або на конкретне зображення. Прикладом використання прийому символізації під час ігрової діяльності є виконання дитиною такого завдання: розглянути представлені картки, на яких зображені тарілка, яйце, повітряна кулька; поміркувати, яку цифру нагадують ці предмети; знайти відповідну картку. Інше завдання – вихователь пропонує цифру, а діти повинні знайти схожі на неї предмети у просторі або уявити і описати їх (наприклад, цифра вісім нагадує пісковий годинник, бантик та ін.).

Вивчаючи цифри, дитина знаходить відповідний образ, запам'ятовує його, внаслідок цього утворюється асоціативний зв'язок, що дає змогу точніше і ефективніше відтворити отримані знання в подальшому житті.

Вихователі закладу під час роботи з різних напрямів виховання дитини дошкільного віку послуговуються цікавим методом засвоєння знань – методом використання друдлів. На заняттях з метаматики друдли допомагають розвивати мислення, активізують увагу та мовлення дитини.

Друдл – це малюнок, про який неможливо чітко сказати, що на ньому зображено (Роджер Прайс). Простота та загадковість друдлів створюють невичерпний простір для створення потоків асоціативних образів, пов'язаних з будь-якою

сферою навколишнього світу. Призначення друдла полягає в тому, щоб якомога більше придумати варіантів бачення схематичного зображення. Вони змушують мозок опрацювати велику кількість інформації, щоб співставити образ із зображенням на картинці. Так як у цих загадок широкий віковий діапазон, дорослий може разом з дитиною подумати, посміятися, позмагатися, хто придумає більше відповідей, а їх кількість необмежена. Монохромність друдла дає свободу уяви. Постійно стимулюючи уяву дитини, можна розвинути у неї навички візуального мислення, логіку, розширити свідомість, знизити боязнь проявляти ініціативу, підвищити інтелектуальний розвиток [6].

На заняттях з дітьми дошкільного віку використовувати дудли пропонується вже з кінця молодшої групи. Відома дослідниця в галузі дошкільної освіти Олена Коваленко зауважує, що одним з напрямів роботи з логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку є розвиток їхньої уяви. Особливо продуктивними в цій роботі є вправи на кшталт «Що на що схоже», «Яку іграшку нагадує зображення?» [5]. Перед дітьми постає завдання самостійно уявити, пофантазувати, що зображено на картинці. Пізніше вихователі можуть підібрати групу друдлів, за якими діти, описують предмети, складають коротенькі розповіді та математичні казки.

Метод складання піктограм передбачає засвоєння матеріалу за допомогою малюнків, які мають певне змістове наповнення. Наприклад, при вивченні множин (багато, мало) у групі раннього віку можна запропонувати діткам позначити їх за допомогою великого синього круга, та маленького білого відповідно. У результаті такого шифрування будуть сформовані математичні поняття множини, відношення – великий, маленький.

Піктограми допомагають дошкільнику краще засвоїти елементарні математичні уявлення, поняття часу, просторові відношення, запам'ятати назви геометричних фігур та вміти їх розрізняти, форму та колір предметів навколишнього середовища.

Отже, залучення дітей дошкільного віку до навчання засобами ейдетики має на меті розвинути пам'ять, наочно-образне мислення, вчить будувати асоціативні зв'язки, активізувати увагу та пізнавальний інтерес до процесу оволодіння знаннями, уміннями, навичками. Опанування дошкільниками математичними поняттями, вміння знаходити та пояснювати ті чи інші властивості об'єктів, будувати та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки – це складний процес. Тому саме ейдетика як інноваційна технологія здатна його полегшити, покращити рівень сформованості математичних уявлень у дитини дошкільного віку. Вихователі дитячих садків м. Полтави створюють пізнавальний простір, занурюють дошкільників у світ цікавих образів, дивних символів, яскравих спогадів та емоцій, тому діти гарно та швидко засвоюють матеріал, при цьому вільно себе почувають, взаємодіють з навколишнім світом і оточуючими людьми, зростають творчими особистостями.

Список використаної літератури

1. Айзенварг Л. Г. Волшебство памяти, или эйдетика / Л. Г. Айзенварг, М. Л. Айзенварг // Психология и соционика межличностных отношений. – 2009. – №4. – С. 7–15.

2. Антощук Є. В. Учимося запам'ятовувати і пригадувати: швидка педагогічна допомога від Української школи ейдетики "Мнемозина" / Є.В. Антощук ; Укр. школа ейдетики "Мнемозина". – Київ : Вирій, 2007. – 156 с.
3. Ейдетика як засіб підготовки дитини до школи / Авт.-упоряд. М. Л. Кривоніс, О. Л. Дроботій. – Х.: Вид-во «Ранок», 2012. – 160 с.
4. Как запоминать цифры / И. Ю. Матюгин, Е.И Чекаберия и др.]. – Донецк : Сталкер, 1997. – 448 с.
5. Коваленко О. Особливості використання дидактичних ігор та вправ в освітньому процесі / О. Коваленко // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2014. – № 12. – С. 40-44.
6. Пащенко О. Асоціації за друдлами / О. Пащенко // Дошкільне виховання. – 2009.- № 4. – С.24-25.
7. Пащенко О. Асоціативне мислення / О. Пащенко // Дошкільне виховання. – 2008. – № 12. – С.16-17.

Аліна Правдіна

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СФЕРІ ОСВІТИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

На сучасному етапі розвитку цивілізації спостерігається стрімка тенденція посилення ролі інформації, зростання частки інформаційних продуктів та послуг. В умовах розбудови єдиного інформаційного простору європейські країни позиціонують інформаційно-комунікаційні технології як дієвий механізм збалансованого економічного, соціального та освітнього розвитку.

В процесі інформатизації суспільства існує нагальна потреба кардинальної трансформації новітніх технологій у всі сфери життєдіяльності, зокрема в освіту. Оскільки саме використання потужного арсеналу інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) сприятиме формуванню якісної та ефективної системи освіти, спрямованої на розвиток інтелектуального потенціалу нації, удосконалення існуючих освітніх форм та засобів, перенесення змісту освіти у практичну площину та впровадження новітніх комп'ютерних методів навчання та тестування.

На сьогодні процеси впровадження ІКТ у сферу освіти інтенсифікуються шляхом росту рівня забезпечення навчальних закладів комп'ютерними комплексами та впровадженням інноваційних методів навчання.

Необхідність впровадження ІКТ визнана у всьому світі, тому більшість європейських країн, формуючи напрями перспективних планів розвитку, визначають одним із пріоритетів – розвиток, впровадження і використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій та створення єдиного глобального освітнього простору. Наразі Україна стоїть на шляху інтеграції у Європейський Союз, тому виникає нагальна потреба враховувати ці основні тенденції при створенні перспективних планів розвитку сучасної системи освіти України.

Одним із пріоритетних напрямків інформатизації освітнього простору є нові комп'ютерні технології. Інтерактивність, інтенсифікація та ефективність